

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1.50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4.50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 206.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Bárány Lajos.

Az ipari cikkek

ármaximalásának követelésére azt mondták, hogy azokat nem lehet maximalni, mert megszűnik a termelés. Hát a gyárosoktól nem lehet ép úgy elvárni, mint attól a kiscgazdától, hogy hazafiasságból is termeljen? Hát a gyárosokban nincs annyi hazafias kötelességérzet, mint a gazdáknál? S hol van az az emberi törvény, mely a gazdát kötelezi a nyereség nélküli termelésre, de a gyárost nem? Mi lenne akkor, ha a gazdák milliói is beszűntetnék a termelést, mert maximalis árak mellett az nem jövedelmező?

Erkölcsei tehetetlenség, hogy az állam visszaéljen egy társadalmi osztály hazafias kötelességzetével, hogy ugyanakkor szabad nyereségkedést engedje a másiknak, amelyben — állítólag, bár mi nem telerlezzük fel — nincsen annyi kötelességérzet. Mondtuk is mondjuk is, maximalni kell az ipari termékek árát is. Minden bank, minden gyár, főleg az élelmiszer és bányászati szörnyűséges nyereségeket számolnak el mérlegeikben.

Az ipari cikkek maximalása nem csupán a mezőgazdaság érdeke, hanem valamennyi kenyér- és husigyártó polgáré. Az ipari cikkek nem maximalják most, a gazdasági anyagok, a gyári cikkek drágasága lesz az oka az élelmiszer további megdrágulásának, mert, ha e téren nem csinálnak rövidesen rendet, a mostani árak mellett nem lehet termelni. És ez áll nemcsak a háború alatti időkre, hanem a közvetlen utána következőkre is, amikor az ipari cikkek kereslete főleg a ruházatiakban fokozottabb lesz, mint a mai.

A háború alatt ugyanis lehetetlen senki sem szerzett be — hacsak a szállítók nem — magának ruhát, fehérneműt — viszont a nép legszélesebb rétegei utolsó rongyaikból is kikopnak. A kereslet tehát szükségképpen óriási lesz — s ugy mindenyebbnél körülmény-

től eltekintve is óriási tért nyit az áruuzsorának s a legszegényebb osztályok végső kiszorolásának.

Háború.

Hollandia

válságában nincs ujság. Ma már tiszta és biztos, hogy Hollandia készülődése nem Németország és nem a közép hatalmak ellen irányul. Hollandia minden intézkedése onnan datálódik, hogy az entente párisi összejövetelén szövegezők az az intézkedés, hogy egy kétszáz ezer angol hadsereg hollandi területen átvonuljon Antwerpen felé, hogy azt a német uralom alól felszabadítsa. Erre következtek Hollandia intézkedései. Háromszázötvenezer főnyi sereg áll most fegyverben Hollandiában és a csapatok szaporítása különösen nagy és fontos Zeelandban. Jelentékeny erőkkel és ágyúkkal látták el a Scheldetorkolatát és a vlissingeni erődöt és hidat. Mindezek a védelmi intézkedések csak Anglia ellen irányulhatnak. Hollandia keleti, tehát Németország felé eső határán a legesekélyebb katonai intézkedést sem tettek.

A Balkánon

nincs nevezetesebb ujság, ha csak nem ideszámítjuk azt, hogy Zupelli olasz hadügyminiszter az albániai kudarcok és különösen Durazzo eleste miatt volt kénytelen állásáról lemondani.

Az oroszok.

Hindenburg frontján megvert oroszok közelebb, úgy látszik, a besszarábiai határon fognak próbálkozni, ahová nagy orosz csapatzállítás történt. Tegnap este az oroszok Caernovicot is bombázták, de teljesen eredménytelenül.

Olasz harctér.

A doberdói fensíkon Seltől keletre azokat az árkokat, amelyeket az olaszok nemrég megszálltak, teljesen megtisztítottuk az ellenségtől. Gyengébb olasz haderők támadását Ledró-tól és szakkaletra visszavertük.

Asszonyainknak és mindenki másnak.

Most már bizonyos, hogy a háború sorsa s így a győzelmes béke elkövetkezése attól függ, hogy gazdaságilag kibírjuk-e a háború okozta megterhelést, nevezetesen pedig, hogy Anglia és cinkostársainak kiéheztetési tervét keresztül tudjuk-e húzni. Eddig úgy ahogy érintkezhetünk a semlegesekkel, de most Anglia teljessé akarja tenni elszigeteltségünket. Minden azon fordul meg, hogy milyen kezekben vannak a kamarakulcsok és a pénztárcák.

Örömmel olvassuk özv. Báthory N.-nének, az ismert kath. írónőnek tollából ezeket a mindnyájunk által megszivlelendő itthoni háborús regulákat, melyeknek megtartása most lelkiismeretből kötelező, mint ahogy azt Németország minden lakosa valóban meg is tartja.

1. Ne egyél és ne itess többet, mint amennyi a létfontartáshoz szükséges! És ha százszor annyi telik is, számúzd a reggeli asztal vajától és gyümölcszétől kezdve a vacsorai nyenc fogásokig mind azt, amire szervezetednek nincs föltétlenül szüksége. Minden deka enniival, amit nem vonsz meg magadtól, ellenségeinket hizlalja, minden fölösleges falat, amiről lemondasz, a mieinknek jut.

2. Ne vendégeskedjél senmi cím alatt és semmi áron! Ne legyen sennap, se lakodalom, se zsur, se nemmi néven nevező lakoma. Mert nemcsak több fogy a kellelténél, de rossz példa adódik. Ne kerüljön senki asztalára két tal ételnél több. Ha azzal kínálja meg vendégét, vagy az özsonnai sovány teácskájával, azzal nem árulja el a hazát és a barátságát is áldoz.

3. Eppen ilyen fukarmódra bánj a szövetekkel, fémekkel, bőrrel, tüzeltel, zsíradékkal, szappannal, mert amink van, az első és utolsó sorban nem nekünk itthonvalóknak, de künn küzdő milliónyi hőseinknek kell. Bármit e felsoroltak közül elvonunk tőlük, harcuképességük rovására esik. Gondold csak meg, mennyi az, amit ott fönn a hőmezőkön, vagy lenn a déli sziklákon elnyúnek? Olyanok, akik máskor meztől jártak és teli gunyájuk sem volt éppen mintaszerű. Akkor pedig nyitva állott előttünk az egész világpiac, és kevesebben voltunk fogyasztók, most el vagyunk zárva, készleteink

kifogytak, ugyan kinek jusson ma erős bőr, meleg gypaju, szóval mindenből a legjobb, ha nem védelmezőinknek?

4. Ne vond el a munkaerőt személyes kényelmedre és fényűzési hajlamaid kielégítésére. Ami magyarul annyit tesz, hogy ha ezelőtt három, cselédtel tartottál érdebe ma kettővel. De ne a kettő vállára szózd a harmadik munkáját, hanem oszd el magad és családtagjaid vállára arányosan. Mondjon le kiki egy henyé negyedórájáról, tisztítsa ki a cipőjét, a ruháját, szolgáltassa ki magát, ezzel is a hazát szolgálja.

5. Ha bevásárlásaidban is korlátozod magad, nemcsak a külföldi behozatalt csökkented, amivel aranyunk kiözönlését és a végzetes diszáziót meggátolod, de az idehaza elfoglalt sok munkáskezet is felszabadítod és termelő munkára tereled. Minek ma a cicoma, disztárgy-készítés? Dolgozson minden kéz az élelfontartásra és a hadsereg ellátására. Amely nőt ma külföldi eredetű pompában, párisi virág, kanadai prém, angol szövet, brüsszeli csipkékben látunk, az megvetendő áru!

6. Minden szavát és minden tettet arra irányuljon, hogy a termelést fokozzuk. Ha talpalatnyit földet van, vess be valamennyit. Ha paraszt családod van, bírd rá, hogy menjen haza ásní és kapálni. Gyermekeidnek tedd kötelességüké a kerti munkát; ha nics magotoknak, földetek, segítsétek másnak. Takarékoskodni a készlettel egyfelől és szaporítani a készletet másfelől, ez legyen szemé előtt ma mindnyájunknak. Ime mindenki közreműködhetik a béke siettetésére. A haza becsülete legyen drágább, mint a saját igényeink kielégítése.

— Minden a hadseregnek! A honvédelmi miniszterium Hadsegélyező Hivatala egy magyar gazda szakosított, üdvös ajánlatára a hadviselésre nézve elsőrangban fontos akciót indított és sürögösen kéri Magyarországot gazdasáradalmának áldozatkész segítségét ebben az akcióban. A 16 és százvesmarha tavaszal elhullatja, tehát szőrt, ez a szőr az állatok nyírása vagy vakarása útján könnyen összeszedhető, hogy azután a hadvezetőség takaró és nemez gyártásra használhassa. A hivatal kéri tehát a gazdaközönséget, hogy az emlíett szőröket gyűjtse össze és az 5 Hg.-on föltűni mennyiségeket közvetlenül a Hadsegélyező Hivatal átvételi különítményéhez (IV., Váci-utca 38.) a kisebb csomagokat pedig a gazdakörök vagy szövetkezetek vezetői útján küldje föl. A küldemények a Táborban lévő katonák részére szánt szerzetadomány* megjelöléssel díjtalanul szállíthatnak.

A posta is megdrágul.

A központi hatalmak posta-szerződése június elsején lejár, amely tudvaleg a szövetséges államok kölcsönös postaforgalmát az eddig szabályozott szabályozta és lehetővé tette, hogy az a postaforgalom, amely az országok között kölcsönösen folyik, ugyanolyan díjszabás mellett bonyolódjék, mint amilyen díjszabás meg van állapítva az ezeken az országokon belül lebonyolódó postaforgalom darabjaira.

Németország elhatározta, hogy június elsejétől kezdve a postai díjszabást felémeli, vagyis megdrágul a levelezés díja a külföldre.

A német kormány tehát tárgyalni kezdett a magyar és osztrák kormánnyal is, hogy a postaszervezést, amely június elsején lejár, felémelt díjszabás mellett újítsák meg. A magyar és osztrák kormányokban erre meg is van a hajlandóság.

Sőt a magyar kormány kebleiben felmerült a terv, hogy a postai díjszabást ne csak kifelé emeljék fel, hanem a belföldi postaforgalomban is és bár ez a tervezés még csak a kezdeményezés stádiumában van, valószínű, hogy június elsejére megvalósul.

Az eddigi tervek szerint a levelezőlap árát öt fillérről nyolc fillérré, a tizfilleres levélbélyeg árát tizenöt fillérré, a távirati díjszót pedig szavanként két fillérről fogják felemelni.

Visszavándorlás.

Az újságok már gyakrabban foglalkoznak az Amerikába kivándorolt véreink visszatelepítésének gondolatával — illetékes tényezők meg bizonyval már terveket is dolgoztak ki a visszatelepítés módosatairól. Mikor ezen visszatelepítési törekvésekről olvasunk egy történetet jut fölton az eszünkbe?

Jó néhány évvel ezelőtt ismertünk meg, egy gépészmérnököt. Tehetséges, szorgalmas, becsületes ember volt tetőtől talpig. Az oklevélét, hogy megszerezte, folyamodott jobbra-balra. Szegény gyerek volt. Bizony terhe volt szüleinek, rokonainak, otthon. Folyamodványai lassankint mind visszajöttek: minden állás betöltve, nincs hely üresedésben. Ha beadott egy folyamodványt valahova, eleinte érdeklődtek utána. És minden érdeklődésnek a vége az volt, hogy nem kapta meg a megfolyamodott állást. Mennyi remény és mennyi csalódás élesztette és emelte a mi jóbarátunkat. Járt a miniszteri-umban, eljutott az állam- és miniszter szobájába is. Reménytel jött haza és állást még sem ka-

pott. És ez a tortura tartott két álló évig. Barátunk megöregedett. Szülei összetörtek lettek, az egész házra ráült a reménytelenség, a kétségbeesés sötétje. Ezért tanították a szülők a fiukat és ezért tanult a fiu? Ezért volt szorgalmas, becsületes, és most még egy falat kenyér sem jut ki neki Magyarországon, egy jeles végzettségű gépészmérnök két év lefolyása alatt nem tud álláshoz jutni! Vajjon az alatt a két év alatt gépészmérnökre sehol szükség nem volt? Vajjon ez alatt a két év alatt egyetlen gépészmérnök sem jutott álláshoz?

Két évi hasztalan kilincselés folyamodás után a mi mérnökünk összekerekedett rokonaitól néhány száz koronát, kiment Amerikába és ott fél év múlva egy automobil gyárnak főnöke lett.

Pont így történt, ahogy leírodott.

És most jön a kérdőjel megfélése. Válasz a miértre. A mi mérnökünk, buzgó katolikus ember volt. Katolikus újságokba írt és oly szerencsétlen és oly becsületes volt, hogy uriember létére, katolikus újságokba írt cikkei alá mindig oda merte írni a nevét és azt is, hogy okleveles gépészmérnök. Sőt amit látszik, egy miniszteri ígért talán protectiv is gyenge, erőltetett arra, hogy egy hitű, a nyíltszinen is magát, igaz-érig katolikusnak való gépészmérnököt kenyérhez juttasson.

Gondolja-e valaki, hogy a mi gépészmérnök barátunk vissza- jött Magyarországra? Visszajött látogatába, a temetőbe, szüleinek a sírjához, igen; de hogy otthagyja állását és ösztöl-fej- jelt a kenyérkeresés éne kálvá- riáját végigjárja — nem gondolnánk.

A magyar föld Isten áldotta népének vérszomjasága a vissza- telepítéssel pótolható lesz. A magyar intelligencia, különösen a technikai pályákon már jóval a háboru előtt inferioritásban volt. És majd a háboru után a magyar intelligencia majdnem teljes elpusztulása után, az intelligencia forumán, kik lesznek az urak? az egyedül urak, a diktálók és diktátorok? Kik lesznek? Szomorú igazság, de úgy van, a hogy mondja a költő: Szerzte nézett s nem lelé

Honját e hazában. (t. i. intelligenciánk) Vagy gondolja valaki azt, hogy a mi kivándorolt intelligenciánk hazajön, hogy szaga legyen ott, azon a szülőföldön, hol ő volt mind addig az ur, míg magához nem emelte azokat, kik miatt vándorbot jutott neki osztályrészül.

Ha azok, kik a visszatelepítés mozzalmát irányítani és lebonyolítani fogják, e gondolatot, mit a fenti történet fejez ki,

nem fogják bekapcsolni e munkájukba, a magyar fajnak képviselői nem lesznek. Mert a mi mérnökünk történetén sirni és az ilyen történeteket lehetlenné tenni, csak Pesti Hírlapok ügyes életrevalósága szerint antiszemitazkodás — igazán véve pedig a magyar faj szertete.

Aki ezen érzés nélkül nyul a visszatelepítés kérdésének bogozásához, hóhéra lesz a magyar faj ügyének. Mert még ezen érzéssel átszótt lelküeknek is nagy gondot fog okozni a magyar faj intelligenciájának restaurálása a visszatelepítés által.

Hegyl:

Tábori őrészen.

(Naplómból)

... Hat óra van. Leszállt már az est, a sötét. Kód is ereszkedett vele, alig látni néhány lépésre. Huszonegy kemény legény, csupa kipróbált harcos már vár reám a futóárókban. A zugsführer jelenti: minden rendben van, a fegyverek vizsgálva, a 200 darab éles a kegyeres tarisznyában. Nohát, akkor mehetünk.

Libasorban baktatunk egymás nyomában. Legelől megy hat baka meg egy káplár, ők adják az első szolgálatot. Mi, a többiek is kiérünk az őrész helyére, belebujunk a földbevéjt, elrejtett kis takarásba, sorba ülünk a lócsakat, rágyújtunk cigarettára, pipára s kezdődik az egész éjszakás hosszú unalom. Magammal hoztam a naplómát, hogy az éjszakában rövid időközben följegyzéseket röhassak bele. Tudom, nem lesz semmi különös az éjszaka folyamán, de unalomzúsnak ez is jó lesz. A naplómába beleszurunk egy lapos botocsát, annak a végére erősítjük a gyertyát. A bakák unott arccal ülnek a nyirkos falak mellett, jórészen pipáznak, eregetik a szemkönyvezetőt, kegyetlen pipafüstöt s bámulnak rám, mint szedem elő a kis noteszt, mint íralkok bele sokat, sokat. Biztosan gondolják: Mit íralkhat ez annyit?

Őrségünk alig 200 lépésnyire van az orosz állástól. Közéünkben pedig alig harminc-nyolcvan lépésnyire van az orosz tábori őrész. Szerencsére jó a viszony közöttünk egymásra. Azelőtt még bizalmasabb volt a viszony. Mikor a posztok leváltása történt, átköszöntek egymásnak a bakák, meg egy kis eszmezerét is folytattak. De egy orosz patrul egy ízben fogolyszerzési vággyal közeledett őrészükhöz, s gyorstűzet adott le gyanulatlannul áldogáló őrszemreinkre, kik közül egyet agyon is löttek. Azóta vége van a jóviszonynak. Nincsen már semmi bizalom. Nem lövünk ugyan egymásra, de igen óvatossá vagyunk.

Szerencsére elszáll a kód, tiszta

téli éjszaka születik. Nincsen hold, de nincs is szükség fényére; eléggé világít a fehér hó, mely mint valami mindenre ráterített vászonlepel, fehérén von be mindent. A fehér havon egész tisztán látni a hidegben típegő orosz őrszemeket, s hallani, amint egyik másik szomorú orosz dalokat dudol. Olyan mélységes a csönd, amelyet még harctéren nem hallottam. A legkisebb neszt nem vegyül az est szinte fületbántó dobhártyára nehezítő csendjébe. Szinte bántó ez a különös némaság. Az órát hallom ketyegni a bundám alatt. A szivemet hallom dobogni.

Csodaszép látvány gyönyörködött időnként a szemet: hol az orosz, hol a mi állásunkból gyenge sziszegéssel valami fényes kigyó furja bele magát a sötétségbe: a világító rakéta, majd a magasban lágy pukkanással szétveti magát, misztikus kékes, vagy vörös fény- nyel befesti a havat s száll alá lassan, hogy kialudjék a hideg havon. A messzeség sötétjét meg fényzórkó fénykérvé járja át; ide-oda, föl s le ugrál a sötétség vásznán, míg csak pillanatnyi hirtelenséggel el nem tűnik.

Nézem az órát, még csak fél nyolc. Rémitő lassan mulik az idő. Bemegyek újra a takarásba, ráülök a hideg padra, körülnézek. Bámész arcoat világít meg a gyertya sárga fénye; csupa fáradt arc, csak a szemek csillognak élénken. Csendben vannak, megtanultak hallgatni. Biztosan otthon jár a legtöbbször az esze, főként mióta megjött a rendelő: hat hónapi harctéri szolgálat után mehetnek már szabad- ságra. Legtöbbször kiszolgált már 6 kemény hónapot, epekedve vár már mindegyik a napra, amikor kezébe nyomják az „ord- rért” s utilapat kötnek a talpa alá: menj, husz napig élheted világot. Latolják magukban, hová, merre mennek, mi mindent fognak majd csinálni, hogyan fogják majd fogadni őket? Milyen büszkén fogják végigbakkancsozni a falut, szívük fölött fityegő, csillogó medálikkával. Ej, csak már itt lenne! Pipáznak, eregetik a bodor füst- karikákat; csak úgy rága az orrom, égeti a szememet a komisz dohány. Pedig ez itt nekik egyedüli élvezetük.

A lábam kezd fájni a nyirkos földön. Emelgetem, rakosgatom őket, mindhiába. Ha egyszer belevesz magát a fázás a lábba, nehézőnna kihajtani. Olyan csökönyös.

Újabb epizód: hozzák a vacsorát. Sült hus burgonyával. Persze hideg, háromszorosan is kihűlt, mig ide messzire kihozták. Nem is izlik így, alig kell pár falat, kezdek tőle jobban fájni. A többi szétosztom a körülöttem ülőknek, kis kenyér, néhány falat hus mindegyiknek kerül. Nekik persze izlik, nagy csámcsogással tűnnek el a falatocskáik; jobban izlik a zsírosra a pipa. Kihozták a pokrócot is, beleburkolózom,

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különlőféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és szőbkendők- ből. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

át nézem a leveleimet, hozzá-e a békét? De nincsen bennük semmi különös, mindegyik motója ez: Segítsen a jó Isten, erősen várunk mielőbb hazát!

Az óram kilencet mutat. Kezdek fájni. Kívül kezd hűvös szél lengedezni, időnként belehel jó hideget a takarásba is; könnyű neki, az ajtót csak egy kiszolgált lyukas sátorlap képezi. Megborzongok, hidegség fut végig minden porcikámon. Előszedem a thermost, forró tea kerül elő belőle, hamarosan leszalad 2-3 pohárkával; jól esik, főlégszen melegíti a gyomromat, a melegség kezdi átjárni az egész testemet, csak a lábom fázik egyre tovább, macacsul. Rágyujtok a cigarettára, s egyiket a másik után szívom ki. Izlik. Vagy csak unalmamban?

Kerülget az álom is, egyre nehezednek a szempilláim. Nekítasztom a hátamat a nedves homokfalnak, behunom a szememet, de nem bírom soká; a nedvesség átjárja a ruhámat, átissza magát egész a bőrömig, megborzongat.

Barits Ferenc.

(Vége köv):

HIREK.

Háborustémák.

Uraim, önkönek számtan e sorokat, akik mint itthonlevők a várakozás unalmát ize a nők természetrajzán élesítik fegyvereiket, míg a dicsőség mezejére kerülnek, vagy az ottlevő hőseket helyettesítik.

Akik a mai divattulzásokat helytelenítik, nem csak önköz közül kerülnek ki, hanem a képzelt ellenfél táborából is.

Akiknek ma a divatos öltözködés nagy örömet okoz, vagy mosolyogni, vagy szánivalók. Mint ahogy a túlzók mindig azok.

Volt már e hiedelm szó a mai zajos mulatozásokról, de ott nem "férfiak" voltak, hanem emberek. A divat túlzói azonban nem emberek, hanem "nök."

Ismerek asszonyokat, akik megelégszenek 2-3 évenként egy kosztümrel és nem lamentálnak férjük tekintélyes szivar és borszámli miatt.

A háboru alatt többször felkerestem egy többgyermekes fiatal asszonyt. Néha majdnem kétségbeesett jövője felett.

Egyszer csak jobb kedvű lett, megvidámult. Végre kinyitja mosolygva a ruhaszekrényét, mely telve volt szebbnél-szebb dolgokkal. Eddig az öltözködéssel alig adott valamit. Most örült neki. Férje küldte könnyűillapitonak. Ránéztem, szólni nem tudtam, mert eszembe jutott férje gyöngésége és az ő nagy bánata. Leolvasta arcómról gondolataimat és pírulva csukta be a szekrényét.

Egy dicsékvő hölgynek valaki azt válaszolta, hogy ő a régi ruháit veszi elő, a háboru alatt, — az új ára, — jó lesz, másra. És követőkre akadt.

Egy nagyon kedves társom mondotta sokszor, minden szónál hangosabban beszél a tett. Most

én hozzá teszem, szó és tett még hangosabban együtt.

Ameddig lesznek lekiicsinylői a divatja mult ruhának, addig lesznek a divatnak túlzói is. És ismerjék el uraim, hogy lekiicsinlők nemcsak mi közöttünk vannak.

Eddig is voltak borszerető férfiak, most is vannak. Ki jókedvében ki bánatában. Azt mondjuk rá, férfi szokás. Ne nagyítsuk hát a női hibákat se. Vagy a túlzásokat ne általánosítsuk. Dehát vitaközös nélkül unalmas és egyhangu lenne az élet, talán kisebb a munkakévdv is.

7.

Látogatóban voltam tegnap a nagyságos asszony nál. Annál a nagyságos asszony nál, aki mindig a legutolsó divat szerint öltözködik. Most tehát olyan rövid és bő szoknyában jár, akárcsak a mezőkövesdi lányok. Háborus dolgokról folyt a diskurzus, tehát a divatról is. Mert ez bizony ugyancsak háborus témává nőtte ki magát.

Mit szólok a mozgalomhoz? kérdé ő. A divat elleni mozgalmat érte.

Nagyszerű — mondam én s erre egy hatalmas dikciót vágtam ki a női divat ellen. Beszédemet azonban azzal az aggodalommal végeztem, hogy "könyven megtörténik, ezzel is úgy járunk, mint a tulipánmozgalommal. A külföldi dolgokért epedő hölgyeink egyszerűen csaltak a tulipánmozgalomban. Titokban mégis külföldi dolgokat vásároltak.

De hiszen most ez nem ismétlődhetik — monda ő. Hölgyeink kifürkészhetetlenek — mondam én. Megint kitalálnak majd valami turpisságot. Viselik majd a jelvényt, a ruhájuk azért továbbra is drága lesz.

Hát hogyan oldaná meg ön a divattügyet? — kérdé ő. A következőképen — feleltem én. Egy rovatot nyitnék az újságokban. **Hazafiatlan nők** lenne a címe, s mindennap megszégyenítésképen hoznám azoknak a nevét, akik a mostani hazafiatlan és meggondolatlan divatnak a rajbái. Ez feltétlenül hatna.

Kitűnő ötlet — dicséré ő. Remélem azonban, hogy nem fogja megtenni — sietett mindjárt hozzátenni.

Nagyságos asszonyom — feleltem én — mihelyt észreveszem, hogy nálunk a divat elleni mozgalomnak nem lesz eredménye, igenis megteszem. Megkérem az újságírókat, hogy nyissanak ilyen rovatot s én leszek a rovatvezető. Szigorubb leszek, mint a háborus cenzorok. Az én nagyságos asszonyom elhálványult, elsárgult, elkékült, elzöldült, eltorzult s menten megkapta a belsődivatot, a migrént. Hátha még majd a nevét olvassa! Akkor azért igazán kimgirénezheti magát a bőségesen rövid szoknyájában.

— A fogságból. Tóth János csizmadia, Selyem utca 35. sz. lakos ezelőtt hét hónappal került orosz fogságba, s azóta nem adott életjel magáról. Az első levelét ma kapták meg hoztártartozói.

— Ezüst menyegző. Dr. Lanschmann Gyula Fejérvármegye tisztii főorvosa és neje Duboczy Olga tegnap tartották boldog házasságuk huszonötödik évfordulóját. A köztisztviselőben álló családot sokan felke-resték jókívánataikkal.

— Visszakapjuk az elrekvírált lisztet. A belügyminiszter értesítette a várost, hogy az elrekvírált 27 és fél vagon lisztet és 50 vagon búzát vissza fogja adni a városnak. Ha esetleg a természetbeni kártalanítás nem sikerülne, úgy akkor más módon fogja visszaszolgáltatni a városnak.

— Dr. Prohászka Ottokár hadiárva házra. Miként jeleztük, a dr. Prohászka Ottokár hadiárva házra a gyűjtést továbbra is a régi újszeretettel fogjuk végezni s a mai napon már újabb adomány érkezett. Zsámbékon a folytatódólagos gyűjtés 150 koronát eredményezett. Zsámbékon már előzőleg szép összeg gyűlt egybe a némes célra.

— Az erdők felbecsülése. A vármegye erdeinek árszabályát folyó hó 10-én tartandó értekezleten fogják tárgyalni, amelyre az összes erdőtulajdonosokat meghívják. Az értekezleten Erasmus Antal királyi erdőfelügyelő is részt fog venni.

— Hadimunkásoknak is jár rokkantségely. Bár a hadimunkásokra vonatkozólag rendelkezett a miniszter, amennyiben kimondotta, hogy a hadimunkára csak azok a munkások vihettek, akik katonai szolgálata alkalmassak, most egy újabb rendelettel a hadimunkában megbetegedett vagy megrokkant emberekől kíván gondoskodni a következőképen: A hadiszolgáltatásról szóló törvény alapján személyes szolgálataira igénybevetett és ezen szolgálataiból elbocsátott egyének közül azokra a címen, hogy a szolgálat alatt szenvedett sérülés vagy az a közben szerzett betegség miatt, állítólag keresetképtelenné váltak, szamosan kérvényt nyújtottak be hozzám, az iránt, hogy állandó ellátásban részesíttessenek. Az ilyen kérelmek elbírálása céljából mindazoknak, akik személyes szolgálat teljesítése közben szerzett fogyatkozás következtében keresetképtelenné váltak és ebből kifolyólag állandó ellátásra igényt támasztanak, ez iránti kérvényüket a fogyatkozásai feltűntető annak a személyet szolgálat közben történt keletkezését megállapító és a keresetképtelenséget igazoló orvosi bizonyítvánnyal felszerelve a tartózkodási helyük szerint illetékes községi előjáróság után a járási tisztviselőkhöz polgármesterek kötelesek ezeket a kérvényeket az orvosi bizonyítvánnyal együtt a folyamodó tartózkodó helye szerint illetékes katonai parancsnoksághoz átadni, amely a kérvényezőkhöz felülvizsgálatára és annak eredményéhez képest az ellátás iránt is intézkedik.

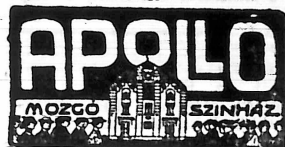
— A kárpáti hó. Szabó István hírlapíró könyvét „A kárpáti hó”-t Szekeshegyvári városa 100 példányban megvásárolta.

— Felemelték a kézbesítési díjat. Belsőhelyről belsőhelyre címzett s a rendelésterési hivatal külsőre, vagy külsőre címzett szülő expressz küldemények (levél postai küldemények, utalványok, pénzeslevelek, csomagok) és távirati postautalványok után expressz kézbesítési díj címén, valamint küldönc által kézbesítendő táviratok után küldöncdíj címén beszédett 1 kor. díjat április hó 15-től 1 K 50 fillér emelte fel a kereskedelmi miniszter.

— Munkácsy kép. Megirtuk, hogy Hellensteiner Imréné egy nagy Munkácsy képet küldött, hogy a dr. Prohászka Ottokár hadiárva házra értékesítsük. A kép a szerkesztőségben bármikor megtekinthető.

— Katonametészek. Lizi József cs. és kir. 35. gy. e-beli gyalogos, ulitzi lakos a harcstren szerzett betegsége következtében elhunyt. Temetése folyó hó 8 án d. u. fél 2 órakor lesz a Csapatkórház halottasházából. — Uhl Ferenc cs. és kir. 35. gy. e-beli gyalogos, scherlovitzi lakos a harcstren szerzett betegsége következtében elhunyt. Temetése folyó hó 8 án d. u. fél 2 órakor lesz a Szent Györgykórház halottasházából.

— Tüz Sárkesziben. Németh Mihály sárkeszizli lakos felszere tegnap kigyuladt s porrá égett. A tűz ügy keletkezett, hogy paraszat vitték az udvarra, s egy elejtett parázsadarából tüzet fogott az épület. A kár mintegy 1800 korona.

Pénteken és szombaton,
április hó 7 és 8 án:

A magyar kinematograf a
ünnepi eseménye:

A börzekirály.

Társadalmi dráma 3 felv.

GÁLGYULÁVAL

a budapesti Nemzeti Színház országos hírvé művészeivel a címszerepben.

Irta: Ince Sándor.
Rendezte: Gara Márton.

Főszereplők:

A börzekirály: Gál Gyula
Gróf Kolya: Szakács Andor
Gitta, a leánya: Pör Lili
Báró Méray: Mészáros A.

Remek kiegészítő műsor.

Előadások fél 7 és 9 órakor.
Rendes helyárak.

Tavaszi KALAP MODELL ujdonságok megérkeztek; bő választék áll az urhölgyek rendelkezésére, úgy az egyszerűbb, mint a lelegegánsabb formákból. Közlismert női szabóságokban készült

blouzokból órási választék. OLCÓSÓ ÁRAK.

KALAPOK ÁTALAKÍTÁSÁT ELFOGADOM.

Radó

női divat különlegességei üzlete,
Nádor-utca 1. sz. — Telefon 341.

— **Érteztetés.** A helybeli „Emmauzsi imatársulat” f. hó 9-én reggel 7 órakor a székesegyházban tartandó szentmise után tartja évi közgyűlését a belvárosi kath. kör helyiségében, amelyre a tagok ezennel meghívtnak.

— **Fáraó népe a törvényszéken.** Falopásért, meg meggyásért állították törvény elé Fáraó népét, s el is ítélték őket kit rövidebb, kit hosszabb időre. A csendőrök már régebb idő óta figyelték a cigánykaravánt, mert a vármegye több községében lopásokat követtek el. A telen főleg a falopás divott, hogy tüzet rakhassanak a lopott tyúk meg malac megsültetéséhez. Végre hurokra kerültek. A csendőrök polgári ruhában meglepték őket s a legtöbbet fűlöncsipték. Egyik másik ugyan megpróbálkozott a meneküléssel, de rajtavesztették, mert a csendőrök golyói megállít parancsoltak. Az épen nem barátságos figyelmetetést Lakatos Tóni keserülte meg, mert a golyó a lába ikrajába furakodott bele. Erdekes volt a falopás tegnapi törvényszéki tárgyalása. Természetesen valamennyi a teljes ártatlanságát hangoztatta, hogy még soha életében sem követtek el semmi huncutságot. Különösen a Tóni füstös bizonyította, hogy mily ártatlan a falopásban. De hát miért mekkülte el — kérdezte a törvényszék elnök, ha nem voltál bűnös. Hogy elszaladtál, nem tagadhatod, mert a csendőrök megöttek. Dehogy tagadom, kézsit csokolom a méltóságos bíró urnák. Hát persze hogy elszaladtam. Azt kiáltotta valaki, hogy: gyinnek a muszkák. Aztán nagyon megijedtem. Tóni — mondtam — fuss, mert ha elfognak, baj lesz. Hát észért futottam el, kézsit csokolom. Tóni füstönnek vélekedését természetesen nem méltányolták s az ő nyakába is oda-szóztak egy pár hónapot.

— **Kimutatás.** A székesfehérvári udobajások gondozója, március hó folyamán felvett 10 helybeli családot 27 taggal — ezekkel a gondozottak száma összesen 150 család 500 taggal. A hó folyamán az intézet kiszolgáltait: 3019 liter tejet, 146 kgr. kenyérlisztet, 36 kgr. burgonyát, összesen 980 kor. 66 fill. értékben.

A háboru és a kereszténység.

Írta: *Agoston Mihály.*

Bizonyos, hogy mi keresztények minden tekintetben szemközt találjuk magunkat a háborúval. A háboru céljai, lényege nemcsak a kultúrával — kifejezetten a haladás nagy mottóival — ellenkeznek, de legelsősorban a kultúrkereszténynek, az evangéliumba mélyedő és az evangélium alapján vizsgálódó embernek adnak fel nagy és nehéz kérdéseket, őt a háboru szembe önmagával, őt állítják a szeretetnek és gyűlöletnek keserű dilemmái elé, őt kinozzák meg, őt helyezik dekadenciába a saját lelkiismeretével és mindazzal, amit az Údvözítő tanított s amelyen az evangélium felépült.

Bizonyos, hogy a kereszténységje nincs emelő hatással a háboru: a pusztulás, a rombolás, a tengernyi vér, a síró özvegyek és árva, a holttestek hekatombái, a nyomor, az inség, az anyagi és erkölcsi pangás (inkább főnk), a nagy siralmat és nagy tragédiát kiúsorázó lelketlen kufarok, az

engesztelhetetlennek látszó gyűlölet kétségkívül nagy réseket, égő, fájó sebeket ütnek a testen.

Bizonyos, hogy a „Ne ölj” parancsa a jó kereszténynek „Ne ölj”-t kell hogy jelentsen akkor is, amikor az állam, a hatalom hivatalosan ölet vele s a borzalmak elé dobja: — az állam, az egyének összessége, mely törvényt hoz az egyén ellen, aki őt, rabol, vagy fosztogat, de ugyanakkor törvényt hoz a „Ne ölj” ellen is — mely az első írott törvénynek V. pontja, és — reá parancsol az egyénekre, megvilágítja nekik a célt, az érdekeket és azt mondja: Menjetek és öljetek! Legyünk igazak és mondjuk meg bátran ezzel szemben: Nem igaz, hogy emelő hatással van a háboru a lelkekre, a hogy ezt sokan bizonyítani akarják — nem igaz! Lehetetlen, hogy az egyén, a keresztény egyén meg ne lássa ebben a véres küzdelemben azt, hogy miként helyezik hatályon kívül az államok lsten szándékait, és törnek egymásra, szóval, hogy az államok éppen azt művelik és műveltetik az egyének után egymással szemben, amit tiltanak és ostoroznak törvények által az egyének az egyénnel szemben: tehát a gyilkolást, a lopást, a rablást, a megtorlást, a boszút stb.

Lehetetlen, hogy meg ne lássa a jó keresztény ebben a háboruban azt, hogy az államok a legalacsonyabb emberi indulatokat és ösztönöket adoptálják egymással szemben (amiért külön az egyének leültetik a fejét) s hogy erre az akcióra őt eszközként használják fel! Lehetetlen, hogy meg ne lássa a jó keresztény ebben a sok borzalomban és mélységben azt, hogy keresztények, testvérek ellen meg hárcba, testvérvert ont, Kain módjára tör reá s az viszont ő reá, ha imádkozó, szőlőszimázó műszkökat lát, akkor tudnia és éreznie kell ezt s meg kell értenie, hogy az állam, ez a fogalom egyértelmű a bárlanglakó Kainivadékkal, aki fogta a dorongját és a nyilait s valahol a dzsungelben felkereste a másik szörösteüti embervadat és birokra kelt vele, agyonverte azért, mert az ő területére ment vadászni, az ő barlangja közelében ejtette el a medvét, melyet ő szeretett volna elejteni. Vadászterület, érdek, hatalmi kérdés voltak tehát azok, melyek a dzsungel szörösenek az agyába kergettek a vért s a gondolkozó keresztény joggal kérdi önmagától, vajjon mennyivel különb érdekéért küzd most ő is, mint a dzsungel ember vadja? Nem-e területéről, érdekekről és hatalmi kérdésekről van szó most is? És joggal kérdi önmagától, vajjon mindaz, amit ő most akarva, vagy akaratlanul is egymással szemben művel, az Údvözítő intenciói szerint történik-e, határoz-e meg az Údvözítő ilyen helyzeteket a keresztényember életében? Nem-e a szeretetet tette meg az Údvözítő a lét alapjául: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat! Mindenki felebarátod, ellenség, jóbarát egyaránt — tehát látja, hogy akaratlanul is az Údvözítő ellenére cselekszik, amikor ellenségére tör, amikor reáparancsolnak, hogy: ölj! Fel kell kiáltania, hogy mi jögon csinálnak az államok — a jognak, erkölcsnek és hitnek a védői — szofizmat az Evangéliumból és az emberi haladás eszméiből? Miért

kell éppen az államoknak eljrténi vitás ügyeket egymás közt fegyverrel és doronggal, ha már az egyént kötik a törvények, isteni parancsok és társadalmi szabályok?

A gondolkozó keresztény, a kultúrkeresztény tehát sokat meglát ebben a borzalmas vérontásban és gyűlöletes harcban s most ismét élesen sikolt fel annak a sokat hangzatosított állításnak a referténje, hogy igenis, a kereszténységnek elválaszthatatlannak kell lenni a kultúrától! Most látható, hogy az a kultúra, mely az anyag-elvőség utvesztőire tér, mibe sodorja az emberiséget! Most tisztán látható, hogy ez a jelenlegi háboru nem más, mint a materiálistmus szüleménye, mert ha keresztény szempontok vezették volna az emberiséget, akkor bizonyára nem lenne most mézsársálás, pusztulás!

Aki a hadárvékat szereti, az a dr. Prohászka Ottokár hadárvéház levélzáró bélyegjeit használja. Kapható a szerkesztőségben és az üzletekben.

— **Köhögés és rekedtség ellen** a legjobbknak bizonyult háziszser a dr. STÖRK-féle komprimált mell-pasztila. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Robert „Magyar Korona” gyógyszerárban, Székesfehérvár, Városházter.

SZÍNHÁZ.

Tatárjárás. Kormos Ilonka másodizben a Tatarjárásban lépett fel ismét zsufolt ház előt. A szép hangu és kitűnő játéku primadonna újabb teljes sikert aratott kitűnő alakítással. Mellette különösen Krémer-jeleskedett.

Heti műsor:

Április 8. Sybill. Albert Böske bucsufel lépte.

9. Hoffmann-meséi. Ander Zsiga karnagy jutalomjátéka, Toronyi Gyula operaénekes m. vendég.

Az Uránia színház iroda hírei.

Henny Porten a moziművésznök között egy sincs olyan kedvelt, mint Henny Porten „de nincs is hozzá hasonlítható művésznő, az az elegáns és diszkrét játék az ő speciális tulajdona, azt utánozni, lehet, de elsajátítani nem” ma és holnap az Urániában színrekerülő Soh'se megyek férjhez című slager a művésznő egyik legszebb alakítása még mindenütt feltűnést kelteit, A pótműsor különös érdekessége a most folyó gépfegyverharc az angolok ellen és a drótsövények mesteri megépítése a Verdunt ostromló németek által. Szombaton 3 előadás 5, 7, és 9 órakor.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szombaton és vasárnap, április hó 8 és 9-én:

HENNY PORTEN-sorozat.
SOH'SE MEGYEK FÉRJHEZ.

Szombaton 3 előadás 5, 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

APRÓHIRDETÉSEK.

Mindenesflut, tisztességeset felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szt. István-ter 1. sz.

Egy jó föld a körösztösi határ felé kukoricakásra kiadó tudakozódni lehet Malom-utca 2a. sz. alatt.

Intelligens hajadon, a gazdaság ágaiban jártas, kiűnő sütő, főző, házvezetőőnök ajánlkozik plebiáriára. Cim a kiadóban.

Tanulók felvételnek Saly Sándor lakatosnál Horog-utca 6. sz.

Egy föld, kukorica ala az alsó telekben kiadó. Tudakozódni Salétron-utca 24. sz. alatt lehet.

Egy jó modern kiszolgáló leány felvetetik. Schön lánac üzletében Nagy Sándor-utca 3.

Gyerek-kocsi legolcsóbbtól a legfinomabbik Gerendát Gyula-vászon, fehérnemű, gyermek-kelengye üzletben kaphatók, Székesfehérvár, Kossuth-utca 4.

Egy botti leány felvetetik Kümmel virágüzletben, Kossuth utca.

Kárpitos munkákat szolid és megbízható kivitelben készít Turner Imre kárpitos és díszítő Szt. István-3. szám.

A Stampay-féle imák és énekek kaphatók Horváthné és Rónainé papírkereskedésében 50 és 70 filléres árban.

Óriási ribizke tővenként 16—20 fill., bötérmő málna tővenként 4—5 fill., nemes szamóca (eper) palántánként 1 fill., nürnbergi édes torna kilogrammonként 60—80 fill., óriási bibor-szászorszép palántánként 4 fill., nemesített krizantim palántánként 4 fill., közönséges krizantim csomónként 10 fillér kapható Széchenyi-utca 26. sz.

Házeladás. Kigyó-utca 23. számú ház szabad kézből eladó.

LEGJABB
női selyem tagal- és szalmakalap-formák.
Legdivavatosabb virág-, toll és kalapdiszkek.
BLOUSEUDONSÁGOK.
Legolcsóbb árban kaphatók
Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városházter. —